

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TEKNOLOJİ FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

(19/08/2026)

ÖĞRENCİ DİSİPLİN SORUŞTURMASI SORUŞTURMACI KILAVUZU

Bu kılavuz; Teknoloji Fakültesi bünyesinde öğrenci disiplin soruşturması ile görevlendirilen öğretim elemanlarına, soruşturmanın 2547 sayılı Kanun'un 54. maddesine uygun, tutarlı ve "eşit ihlale eşit ceza" ilkesine dayalı biçimde yürütülmesinde yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır. Kılavuz bilgilendirme amaçlıdır; her olayda mevzuatın güncel metni esas alınmalıdır.

1. Yasal Dayanak

Öğrenci disiplin işleri, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54. maddesinde düzenlenmiştir (09.02.2023 tarihli değişiklik ile yürürlükte; eski Öğrenci Disiplin Yönetmeliği yürürlükten kalkmıştır). Soruşturma, Üniversitemiz "Disiplin Soruşturması Formları" sayfasında yayımlanan standart form ve yazı örnekleri kullanılarak yürütülür.

Kaynaklar: Selçuk Üniversitesi Disiplin Soruşturması Formları (selcuk.edu.tr/birim/sayfa/5348) ve Mevzuat Bilgi Sistemi, 2547 sayılı Kanun, Madde 54 (mevzuat.gov.tr).

2. Ceza Basamakları ve Fiil Kataloğu (Tüm Disiplin Suçları)

Kanun, disiplin suçlarını ağırlık derecesine göre beş basamakta sınıflandırır: (a) kınama, (b) 1 hafta–1 ay uzaklaştırma, (c) 1 yarıyıl uzaklaştırma, (ç) 2 yarıyıl uzaklaştırma, (d) yükseköğretim kurumundan çıkarma. Soruşturmacı, isnat edilen somut fiili aşağıdaki katalogta karşılığını bulduğu bentle eşleştirmeli ve raporunda bu bent/alt bent numarasını açıkça belirtmelidir.

Ceza	Kanundaki Temel Fiiller (Md. 54/1 — özet)
Kınama Md. 54/1-a	- Yanılmak amacıyla eksik/yanlış bilgi verme - Eğitim faaliyetlerinin düzenini bozma - Güncel duyuru/programı bozma/kirletme Sınavlarda kopyaya teşebbüs - Belirlenen alanlar dışında tütün ürünü/e-sigara kullanma
1 Hafta – 1 Ay Uzaklaştırma Md. 54/1-b	- Öğrenme–öğretme hürriyetini / kurum huzurunu bozma - Disiplin soruşturmasını engelleme - Kendine hak sağlayan belgeyi kullandırma veya başkasına ait belgeyi kullanma - Kişilerin veya personelin şeref ve haysiyetini zedeleyen eylemler - Kurumda alkollü içki içme - İzinsiz toplantı; personel/öğrencileri tehdit etme
1 Yarıyıl Uzaklaştırma Md. 54/1-c	- İşgal vb. ile hizmeti engelleme - Fiili saldırı - Hırsızlık - Bina/demirbaş tahribi veya bilişim sistemine zarar verme Sınavlarda kopya çekmek/çektirmek - İntihal veya kişisel emek dışında (kısmen/tamamen) başkasına yazdırma - Uzaklaştırma kararına uymama 5199 sayılı Kanun'daki belirli fiiller

Ceza	Kanundaki Temel Fiiller (Md. 54/1 — özet)
2 Yarıyıl Uzaklaştırma Md. 54/1-ç	- Cebir/şiddet ile görevi engelleme - Öğrencilere karşı cebir/şiddet - Uyuşturucu/uyarıcı madde kullanma, taşıma, bulundurma - Tehditle kopya çekme; kopya çeken salondan çıkarmaya engel olma - Yerine başkasını sokma / başkasının yerine sınava girme - Cinsel taciz 6136 sayılı Kanun kapsamındaki belirli silah/patlayıcı fiilleri - Bilişim sisteminden haksız çıkar sağlama / mağduriyete neden olma - Soruşturmacıyı tehdit etme 5199 sayılı Kanun kapsamındaki belirli fiiller
Yükseköğretim Kurumundan Çıkarma Md. 54/1-d	- Mahkemece kesinleşmiş bazı örgüt suçları (kurma/yönetme/üye olma) - Suç örgütü adına faaliyette bulunma / yardım etme - Uyuşturucu satma, başkasına verme, ticaretini yapma 6136 sayılı Kanun kapsamındaki belirli silah/patlayıcı kullanma - Cinsel dokunulmazlığı ihlal eden cinsel davranışlar

Ceza, işlenen fiilin kanunda hangi bent altında sayıldığına göre verilir; soruşturmacı bir fiili kendi takdiriyle daha ağır veya daha hafif bir bende kaydıramaz.

Ancak yetkili makam; fiilin ağırlığı, öğrencinin geçmiş sicili ve pişmanlığı gibi hususları değerlendirerek BİR DERECE ALT CEZA uygulayabilir.

3. Kopya Eylemine Özel İnceleme: Ceza Basamakları

Kopya ile ilgili fiiller, yukarıdaki katalogda üç ayrı ağırlık derecesine dağılmıştır. Aşağıdaki tablo bu üç dereceyi ve yetkili makamları karşılaştırmalı olarak göstermektedir:

Ceza	Kopya ile İlgili Fiil (Md. 54/1)	Ceza Vermeye Yetkili Makam
Kınama (54/1-a, bent 5)	Sınavda kopyaya TEŞEBBÜS ETMEK — kopya çekme girişimi henüz tamamlanmadan, kopya içeriği kullanılmadan engellenmiş/yakalanmıştır.	Fakülte Dekanı
1 Hafta – 1 Ay Uzaklaştırma Md. 54/1-b	① TEKERRÜR hâli: Kopyaya teşebbüs fiilinden dolayı daha önce kınama cezası almış bir öğrencinin, cezanın bildiriminden sonra ve disiplin ceza zamanaşımı süresi içinde aynı nitelikteki fiili tekrarlaması durumunda, kınama cezasının bir derece ağırlık olarak uygulanır (Md. 54/2-a). ② BİR DERECE ALT CEZA hâli: Kopya çekmek/çektirmek fiilinden dolayı soruşturulan bir öğrenci için, Fakülte Yönetim Kurulu'nun fiilin ağırlığı, öğrencinin geçmiş sicili ve pişmanlığı gibi hususları değerlendirerek, 1 yarıyıl uzaklaştırma cezası yerine bir derece alt ceza olarak uyguladığı hâl (Md. 54/9-a).	① Tekerrür hâlinde: İlgili Fakülte Dekanı (kınama/1 ay uzaklaştırma cezalarında karar mercii). ② Bir derece alt ceza hâlinde: Fakülte Yönetim Kurulu — “bir derece alt cezayı, asıl cezayı vermeye yetkili makam verir” kuralı gereği (Md. 54/9-a).
1 Yarıyıl Uzaklaştırma (54/1-c, bent 5)	Sınavda kopya ÇEKMEK veya ÇEKTİRMEK — kopya fiilen kullanılmış veya bir başkasına kopya temin edilmiştir (eylem tamamlanmıştır).	Fakülte Yönetim Kurulu
2 Yarıyıl Uzaklaştırma (54/1-ç, bent 4)	TEHDİTLE kopya çekmek; kopya çeken öğrencinin salondan çıkarılmasına engel olmak; kendi yerine başkasını sınava sokmak veya başkasının yerine sınava girmek.	Fakülte Yönetim Kurulu

4. “Teşebbüs” Kavramı ve Kopya Eyleminde Uygulaması

4.1. Hukuken Teşebbüs Nedir?

Teşebbüs, Türk Ceza Kanunu'nun 35. maddesinde tanımlanan genel bir ceza hukuku kurumudur ve disiplin hukukunda da aynı mantıkla uygulanır: kişinin işlemeyi amaçladığı bir fiile elverişli hareketlerle doğrudan başlamasına rağmen, kendi iradesi dışındaki bir nedenle fiili tamamlayamamasıdır. Kısaca, teşebbüs üç unsur gerektirir:

- Kast: Öğrencinin bilinçli olarak kopya çekme niyetiyle hareket etmesi,
- İcraya başlama: Salt hazırlık aşamasının ötesine geçen, doğrudan fiile yönelik somut bir davranış (örn. kopya kâğıdını çıkarmak, telefonu açmak, bakmaya başlamak),
- Tamamlanamama: Fiilin öğrencinin kendi isteği dışında (yakalanma, engellenme vb.) tamamlanamamış olması.

Salt hazırlık hareketleri (örn. kopya notunu evde hazırlamak, cebe koymak ama sınavda hiç çıkarmamak) teşebbüs sayılmaz ve cezalandırılmaz; disiplin hukukunda da aynı ölçüt geçerlidir — icra hareketi başlamalıdır.

4.2. Teşebbüs mü, Tamamlanmış Eylem mi? — Ayrım Ölçütü

Kopya fiilinde ayırımın anahtarı şudur: öğrenci, kopya içeriğinden fiilen YARARLANMIŞ (bilgiye ulaşmış, cevaba yansıtmış, başkasına vermiş) midir, yoksa yalnızca kopyaya yönelik bir davranışta mı yakalanmıştır? Salt "üzerinde/erişiminde materyal/cihaz bulunması", tek başına ve başka delille desteklenmediği sürece, kopya çekildiğinin değil, ancak duruma göre teşebbüsün kanıtı sayılabilir. **Kopya ÇEKMEK isnadı için**, sınav kâğıdına yansıyan somut delil, tutanak, gözetmen tespiti veya benzeri **kanıt gereklidir**.

Somut Olay	Nitelendirme	Gerekçe
Öğrencinin üzerinde, sırasında veya görünür durumda — KAPALI hâlde dahi — cep telefonu, akıllı saat, kulaklık, tablet vb. bulunması; kopya kâğıdının henüz bakılmamış/kullanılmamış olması	KOPYAYA TEŞEBBÜS (54/1-a-5)	İcra hareketi başlamış (erişime açık biçimde yanında/görünür bulundurma) ama netice (bilgiye ulaşıp cevaba yansıtma) gerçekleşmemiş. Teknoloji Fakültesi Yönetim Kurulu Kararı (12.05.2026) uyarınca kapalı cihazın üzerinde/sırasında/görünür bulundurulması tek başına teşebbüs sayılır ve tutanağa geçirilir.
Öğrencinin kopya kâğıdından veya telefondan cevap kopyaladığının/yazdığının tutanakla ve sınav kâğıdıyla tespiti	KOPYA ÇEKMEK (54/1-c-5)	Fiil tamamlanmış, netice (haksız bilgi edinme) gerçekleşmiştir.
Öğrencinin yanındaki arkadaşına kopya kâğıdı/cevap uzatması, ancak arkadaşının bunu kullanmadan yakalanması	Veren için: KOPYA ÇEKTİRMEK (54/1-c-5) Alan için: KOPYAYA TEŞEBBÜS (54/1-a-5)	Her öğrencinin fiili kendi eylemine göre ayrı değerlendirilir.
Öğrencinin cihazının AÇIK, çalışır hâlde veya kullanımına yönelik bir davranışının (ekrana bakma, tuşlama vb.) tespit edilmesi ve sınav kâğıdına yansımaları durumunda	KOPYA ÇEKMEK/ÇEKTİRMEK (54/1-c-5)	Teknoloji Fakültesi Yönetim Kurulu Kararı (12.05.2026) uyarınca cihazın açık/çalışır hâlde ya da kullanımına yönelik tespiti, kopya çekmek/çektirmek olarak değerlendirilir.
Cihazın tamamen kapatılmış olarak, kapalı bir çanta içinde ve öğrencinin erişimi dışında muhafaza edilmesi (kurala tam uygun davranış)	Disiplin suçu OLUŞTURMAZ	Kural bu şekilde uyulduğunda ihlal söz konusu değildir; “şüpheden sanık yararlanır” ilkesi ancak somut ve çelişkili delil hâllerinde devreye girer.

5. İfade ile Savunma Arasındaki Fark

Soruşturma sürecinde sıkça karıştırılan iki kavram “ifade” ve “savunma”dır. Aralarındaki temel fark, aşamaları ve hukuki sonuçlarıdır:

İFADE	SAVUNMA
Soruşturmanın delil toplama aşamasında; şikâyetçi/mağdur, tanıklar ve — yeminsiz olmak üzere — hakkında soruşturma yürütülen öğrenciden alınan bilgi ve beyandır.	Soruşturma sonunda, öğrenciye isnat edilen somut fiil AÇIKÇA bildirilerek, kendisine karşı toplanan delillere karşı kendini savunma imkânı tanınmasıdır (Md. 54/5).
Tanıklardan yemin alınarak, öğrenciden ise yeminsiz alınır.	Savunma davetiyesi, savunma tarihinden EN AZ 7 GÜN ÖNCE yazılı olarak (gerekirse e-posta/SMS ile de) tebliğ edilir; süre hiçbir şekilde 7 günden az olamaz.
Amaç: olayın aydınlatılması, delillerin toplanması; soruşturmanın herhangi bir aşamasında birden çok kez alınabilir.	Amaç: hukuki güvence — savunma alınmadan disiplin cezası verilemez; savunma hakkı tanınmadan verilen ceza usul yönünden hükümsüzdür.
Sözlü olarak alınır ve tutanağa geçirilir; ifade sahibine imzalatılır.	Öğrenci sözlü (tutanağa geçirilip imzalatılır) veya yazılı olarak sunabilir; sonrasında soruşturmacı ek soru yöneltebilir.
Soruşturmanın herhangi bir noktasında alınabilir; tek başına isnadın kesinleşmiş şekli değildir.	Davete geçerli mazeretsiz uyulmaması hâlinde savunma hakkından vazgeçilmiş sayılır ve mevcut delillerle karar verilir.
Disiplin soruşturmacısı öğretim elemanı tarafından alınır.	Dekanlık veya Fakülte Yönetim Kurulu tarafından alınır.

Savunma alınmadan disiplin cezası verilemez (Md. 54/5).

Savunma davet yazısında isnat edilen fiil açık biçimde belirtilmeli ve süre kesinlikle 7 günden az olmamalıdır; aksi hâlde işlem, savunma hakkının ihlali nedeniyle iptal edilir.

6. Soruşturmada Dikkat Edilecek Temel İlkeler

- Suç ve cezanın kanuniliği: Fiil, ancak kanunda önceden tanımlanan karşılığına uygun bir bentle cezalandırılabilir; kıyas veya benzetme yoluyla ceza verilemez. Verilecek ceza, fiilin ağırlığıyla orantılı olmalıdır.
- Şüpheden sanık yararlanır: Kesin ve somut delille kanıtlanamayan fiillerden ceza verilemez.
- Eşitlik: Aynı nitelikteki fiillere, aynı koşullarda aynı bent ve — mümkünse — aynı ölçüde ceza uygulanmalıdır; farklılaştırma yalnızca somut ve gerekçeli nedenlere (tekerrür, pişmanlık, geçmiş sicil vb.) dayanabilir.
- Süreler: Soruşturma, olayın öğrenilmesinden itibaren derhal açılır ve en geç 30 gün içinde sonuçlandırılır (gerekçeli talep üzerine 60, toplu suçlarda 90 güne kadar uzatılabilir). Kınama ve 1 hafta–1 ay cezalarında soruşturma açma yetkisi 1 ay, diğer cezalarda 3 ay içinde kullanılmazsa zamanaşımına uğrar; her hâlükârda azami zamanaşımı fiil tarihinden itibaren 2 yıldır.
- TEKERRÜR: Aynı nitelikteki fiilin, önceki cezanın bildiriminden sonra ve zamanaşımı süresi içinde tekrarında bir derece ağır ceza uygulanır (ancak tekerrür nedeniyle çıkarma cezası verilemez).**
- Bir Alt Ceza: Disiplin soruşturmacısı sadece fiilin kanundaki karşılığını teklif edebilir. Bir alt cezaya indirmeyi Dekan ve/veya Fakülte Yönetim Kurulu uygulama yetkisine sahiptir.
- Bir Üst Ceza: Fiilin tekerrürü durumunda disiplin soruşturmacısı bir üst cezayı teklif etmelidir.

7. Ek: Fakülte Yönetim Kurulu Kararı — Sınav Güvenliği Tedbirleri

12/05/2026 tarih ve 20/05 sayılı Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile fakültemizde gerçekleştirilen ara sınav, final sınavı, bütünleme sınavı, üç ders sınavı, ek sınav ve benzeri tüm sınavlarda sınav güvenliğinin sağlanması, sınav düzeninin korunması ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin sağlıklı yürütülmesi amacıyla aşağıdaki kararların uygulanmasına karar verilmiştir.

- Fakülte Yönetimi tarafından görevlendirilen gözetmenler, salon/sınav sorumluları, ilgili dersin öğretim elemanları ile fakülte yönetimi sınav esnasında gerekli denetimleri yapma yetkisine sahiptir.
- Öğrencilerin sınav salonlarına cep telefonu, akıllı saat, kulaklık, tablet ve benzeri iletişim, veri depolama veya veri aktarımına imkân sağlayan elektronik cihazlarla girmemeleri esastır. Zorunlu hâllerde sınav salonuna getirilen cihazların sınav başlamadan önce tamamen kapatılması; öğrencinin erişimine açık, üzerinde, sırasında veya görünür durumda bulundurulmaksızın kapalı çanta içerisinde muhafaza edilmesi gerekmektedir.
- Elektronik cihazların sınav süresince öğrencinin üzerinde, sırasında, sıra altında veya görünür durumda açık-çanta içerisinde bulundurulması yasaktır.
- Sınav esnasında öğrencinin üzerinde, sırasında veya görünür durumda; **kapalı durumda olsa dahi** cep telefonu, akıllı saat, kulaklık, tablet ve benzeri elektronik cihazların bulundurulması hâlinde, fiil 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54'üncü maddesi kapsamında “sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek” olarak değerlendirilerek tutanak tutulacaktır.
- Söz konusu elektronik cihazların açık durumda, çalışır hâlde veya kullanımına yönelik bir durumun tespit edilmesi hâlinde ise fiil, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54'üncü maddesi kapsamında “sınavlarda kopya çekmek veya çektirmek” olarak değerlendirilerek tutanak tutulacaktır.
- Disiplin soruşturması sonucunda öğrenci hakkında ceza verilmesi hâlinde, disiplin cezasına konu olan sınavın notu otomasyon sistemine “0 (sıfır)” olarak işlenecektir.
- Sınav güvenliğinin sağlanması amacıyla, **her sınav döneminde** Fakülte Yönetimi tarafından belirlenecek sınav salonlarına ait **kamera kayıtları incelenecektir**. Yapılacak incelemeler sonucunda sınav kurallarına aykırı davranışların tespit edilmesi hâlinde, ilgili öğrenciler hakkında Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümleri uyarınca disiplin işlemi tesis edilecektir.
- Öğrenciler ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun öğrencilerin disiplin işlemlerine ilişkin hükümlerine uymakla yükümlüdür.

Bu karar 12.05.2026 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş, sınav salonlarında ilan edilmiş ve Fakülte internet sayfası aracılığıyla öğrencilere duyurulmuştur; oy birliğiyle alınmıştır. Soruşturmacılar, kopya ile ilgili isnatlarda hem 2547 sayılı Kanun'un 54. maddesini hem de bu kararda yer alan somut ölçütleri birlikte değerlendirmelidir.

Bu kılavuz bilgilendirme amaçlıdır; her somut olayda 2547 sayılı Kanun'un 54. maddesinin güncel metni esas alınmalı ve gerektiğinde Hukuk Müşavirliği görüşüne başvurulmalıdır.